

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vanitas Vanitatum Consideratione Seria Evanescens

Bellegambe, François

Insulis, 1681

Consideratio XVII. Iugum Christi suave.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51072)

CONSIDERATIO XVII.

IUGVM CHRISTI SVAVE.

I. **V**enite (Christus clamat magister, unicus Filius Dei, solus verax, verus, Veritas clamat) (a) Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis; & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos; & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris: iugum enim meum suave est, & onus meum leve. (b) O salubre consilium, ô suasio fidelis, ô admonitio salutaris! Quid hac exhortatione consultius, quid brevius, quid melius dici potuit? Docuit his paucis humanata Veritas, terrena despiciere, spiritualia appetere, vana fugere, visibilia non amare, pacem quærere, & cælestia possidere.... Iugum hoc non premit, sed roborat; non perimit, sed reficit; non onerat, sed singulariter refugium præstat. Nam

(a) *Aug. de verbis Dom. serm. 24.* (b) *Matth. 11.*

JUGUM CHRISTI SUAVE. 277

portat portantem se, & in laboribus fortitudinem subministrat. Tunc namque hujus sancti jugi Christi suavitas degustatur, cum realiter ipsius Domino se substraverit homo..... (c) O gratissimum pondus, quod magis confortat portantes. Nam pondus terrestrium dominorum atterit paulatim ministrantium vires: pondus autem Christi magis adjuvat bajulantem, quia nos non portamus jugum, sed gratia nos.... Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. Suscipite jugum meum, & à me discite; id est, ex ipso jugo meo, quia suave est; & ex ipso onere meo, quia leve est; experimentum accipite, quia mitis sum, & humilis corde. Consequenter & Propheta dicit de Christo: Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus. Ps. 33. Inexpertis enim gravis est justitia Christi, expertis autem suavis est. (d) Transite ad me omnes (*clamat eadem Sapia*) qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini: spiritus enim meus super mel dulcis, & hæreditas mea super

(c) Laur. Justin. discipl. monast. c. 2. (d) Author op. imp. in Matth. hom. 28.

278 CONSIDERATIO XVII.

mel & favum. (e) Dulcis est spiritus, ut ne ipsa quidem dulcedini ejus prævalere queat, amarissima licet, mortis amaritudo. Quid non temperabit illa dulcedo, quæ mortem facit esse dulcissimam? Quæ resistere possit asperitas unctioni illi, quæ mortem quoque facit suavissimam? (f) Christi dulcedinem optimè indicant verba sequentia Ecclesiastici: Qui edunt me, adhuc esurient; & qui bibunt me, adhuc sitient. (g) Nempe, ut ait, Gregorius magnus, (h) spirituales delitiæ tantò à comedente amplius esuriuntur, quantò & ab esuriente amplius comeduntur. Augent desiderium in mente, dum satiant; quia quantò amplius earum sapor percipitur, eò amplius cognoscitur, quod avidius ametur. Et idcirco non habitæ amari non possunt, quia earum sapor ignoratur. Quis enim amare valeat, quod ignorat? Proinde Psalmista nos admonet, dicens: Gustate & videte &c. Ac si apertè dicat: Suavitatem ejus non cognoscitis, si hanc minimè gustatis: sed cibum vitæ ex palato cordis tangite,

(e) Eccli. 24. (f) Bernard. serm. 2. de S. Andrea
 (g) Eccli. 24. (h) Hom. 36. in Evang.

JUGUM CHRISTI SUAVE. 279

ut probantes ejus dulcedinem amare
 valeatis. *Gustarat & viderat quàm sua-
 vis est Dominus, qui psallebat*: Judicia
 Domini vera, justificata in semetipsa:
 desiderabilia super aurum & lapidem
 pretiosum multum; & dulciora super
 mel & favum: nam & servus tuus
 custodit ea; & in custodiendis illis
 retributio multa. (i) Quàm dulcia fau-
 cibus meis eloquia tua! super mel
 ori meo. Bonum mihi lex oris tui,
 super millia auri & argenti. In via
 testimoniorum tuorum delectatus sum,
 sicut in omnibus divitiis. (k) *Quibus
 ejusmodi plenus est Psalmorum liber, pleni
 alii sacri codices.* Igitur collum subji-
 cite jugo, & suscipiat anima vestra
 disciplinam. (l) *Suscipite jugum Christi:*
 nolite timere, quia jugum est; festi-
 nate, quia leve est. Non conterit
 colla, sed honestat. Quid dubitatis?
 quid procrastinatis? Non alligat cer-
 vicem vinculis, sed mentem gratiâ
 copulat: non necessitate constringit,
 sed voluntatem boni operis dirigit. (m)
*In funiculis Adam traham eos, inquit
 ipse Dominus, in vinculis charitatis:*

(i) Ps 18. (k) Ps. 118. (l) Eccli. 51. (m) *Amb-
 br. de Helia cap. 22.*

280 CONSIDERATIO XVII.

& ero eis quasi exaltans jugum super maxillas eorum, (n) *sublevans auxilio & suavitate gratia.* Portare Christi jugum, suave est, si ornamenta putes cervicis tuæ esse, non onera. Attolle ergo oculos semper ad Dominum Deum tuum, & quære Deum, & invenies. Erige cervicem: redimnicula, non vincula, geris. Leve est enim jugum Christi, & ideò cervix non premitur, sed levatur. (o) Quare dubitas hanc sarcinam ferre? Hæc sarcina gravis est, humilitas & pietas? Hæc sarcina gravis est, fides, spes, charitas? Ista enim humilem, ista mitem reddunt. Et vide, quia oneratus non eris, si ipsum audieris: Jugum enim meum leve est, & sarcina mea levis. Quid est, levis est? Quid si habet pondus, sed minus? Plus habet avaritia, minus justitia. Nolo sic intelligas. Hæc sarcina non est pondus onerati, sed ~~alæ~~ volaturi. Habent enim & aves pennarum suarum sarcinas. Et quid dicimus? Portant illas, & portantur. Portant illas in terrâ, portantur ab illis in cœlo. Por-

(n) *ose. 11.* (o) *Ambr. in Ps. 118. ser. 3.*

JUGUM CHRISTI SUAVE. 281

ta ergo pennas pacis, alas accipe charitatis. (p) *Jugum Christi, jugum est mansuetudinis, humilitatis, & charitatis.* Nihil autem arduum est humilibus, nihil asperum mitibus, (q) Nihil amantibus durum est. Nullus difficilis cupienti labor est. Amemus Christum, ejusque semper quæramus amplexus; & facile videbitur omne difficile: brevia putabimus universa, quæ longa sunt. (r) *Christus est via.* Qui ambulat in unâ viâ & regiâ, non laborat. (s) *Christus est veritas.* Cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. (t) Num verè leve est onus veritatis, quod portantem non gravat; sed levat? Quid eo levius onere, quod non solum non onerat, sed & portat omnem cui portandum imponitur? (u) *Christus est vita.* *Audi ipsum: Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet unquam. Habet vitam æternam: in me manet, & ego in illo.* (x) *Audi Discipulum, qui recubuit su-*

(p) Aug. de verbis Apost. ser. 24. (b) Leo ser. 5. de Epiph. (r) Hieron. ep. ad Eustochium. (s) Idem in e. 32. 1st. (t) Ioan. 8. (u) Bernard. ep. 72. (x) Ioan. 8.

282 CONSIDERATIO XVII.

per pectus ejus. (y) Qui habet Filium, habet vitam æternam. Qui non habet Filium Dei, vitam non habet. Hic est verus Deus, & vita æterna. (z) Quid non leve, non suave habenti vitam æternam? qui cum Davide canere possit: In pace in idipsum dormiam & requiescam. (aa) Qui cum eodem, ex vero, dicit Deo: Servus tuus sum ego, Tuus sum; (bb) & cui vicissim Deus: Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terrâ Ægypti, de domo servitutis. (cc) Servus meus es tu, elegi te. Ne timeas, quia ego tecum sum: (dd) redemi te, & vocavi te nomine tuo: meus es tu. (ee)

II. Mellifluus Doctor Bernardus expendens ac deslens stoliditatem miserandam illius, qui invitatus ad cœnam (ut est in Evangelio Luc. 14.) causatus est, quòd juga boum emisset quinque, & iret probare illa, atque aded non posset venire: Quid, inquit, juga emit, & juga boum, cui jugum suave gratis offertur? Nam jugum Christi, jugum hominis est: siquidem & Christus homo. Nec mo-

(y) Ioan. 21. (z) 1. Ioan. 5. (aa) Ps. 4 (bb) Ps. 118. (cc) Exod. 20 (dd) Isai. 41 (ee) Isai. 43.

JUGUM CHRISTI SUAVE. 283

um, ha-
bet.
rna.
i vi-
pos-
&
, ex
ego.
ews:
dixi
ervi-
i te.
(d)
uo:
pen-
il-
in
ju-
pro-
ire:
um,
lam
est:
no-

dò gratis tribuitur; sed & copiosa his
qui tulerint illud, remuneratio est, ut
à nemine non dico emi, sed gratis su-
stineri queat. Quid ergo miser pro
jugo distrahis animam tuam, qui ju-
gum Christi suscipiens, emere poteras
regnum Dei, mercari vitam, lucrifacere
Christum? Nam sine jugo interim
esse non potes, homo nimirum qui
natus es ad laborem. (Iob. 5.) Sed
grave jugum super filios Adam (Ec-
cli. 40.) utique qui sequuntur eum.
Nam super eos qui Christum sequun-
tur, leve est & suave. *Hactenus Bernar-
dus.* (a) Facile est iter ad Deum, quo-
niam exonerando itur. Effet autem
grave, si onerando iretur. In tantum
ergo te exonera, ut dimissis omnibus,
teipsum abneges. (b) Hæc servitus
non obligat, sed absolvit; non onerat,
sed honorat: abstergit servitutis ma-
culam, non inurit. (c) Libera servitus
apud Dominum; libera servitus, ubi
non necessitas, sed charitas servit. (d)
Christus enim quos alligat, liberat: &
quos adstringit, absolvit. Denique qui

(a) *Serm. super Ecce nos reliquimus.* (b) *Guigo
Medit. c. 2.* (c) *Chrysolog. ser. 104.* (d) *Aug. in
Ps. 99.*

284 CONSIDERATIO XVII.

servus vocatus à Domino est, libertus est Domini : & qui liber vocatus, servus Christi est. (1. Cor. 7.) Ideoque in suis vinculis Paulus gloriatur dicens Paulus vinctus JESU. (Ephes. 3.) Quod sub aliis contumelia est, sub Christo gloria est. (e) Quare Paulinus ad Licentium sic de hac liberâ servitute scribit carmine :

Hæc bona libertas, Christo servire,
& in ipso
Omnibus esse supra. Non Domini
hominum,

Non vitiis servit, non regibus ille
superbis,

Tantum qui Christo se dedit
Domino.

Vive precor, sed vive Deo : nam
vivere mundo,

Mortis opus ; viva est vivere vi-
ta Deo.

Dignitas est, servum esse potentis, ait Ambrosius : (f) quanta dignitas, quanta gloria, servum esse CHRISTI IESU, Regis regum, Domini dominantium ? Vulgaris, sed verissima est paræmia, Servire Deo, regnare est : atque, ut vel Seneca verbis utat,

(e) Ambr. in Ps. 45. (f) In 1. Tim. 1.

Deo parere, libertas. (g) Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, ii sunt Filii Dei. (h) Ubi autem Spiritus Domini, ibi libertas. (i) Propter quam causam non confunditur (*Christus ipse Filius Dei*) fratres eos vocare, dicens: Nuntiabo nomen tuum fratribus meis Ps. 21. (k) & iterum: Vade autem ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum, Deum meum & Deum vestrum. (l) Et extendens manum in Discipulos, dixit: Ecce mater mea & fratres mei. (m) Jam non dicam vos servos. Vos autem dixi amicos. (n) Pater sancte, serua eos quos dedisti mihi: ut sint unum, sicut & nos. Volo, ut ubi sum ego, & illi sint mecum. (o) *Ex his aliisq; passim obviis, clarè conficitur nihil esse nobilius, nihil suavius christianâ illâ seruitute, quâ Christi discipuli efficimur, amici, fratres, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.* (p) Discipulatu Christi nil excellentius, nil utilius, nil honorificentius agitur. Quovis regno ac sæculari dignitate esse præstantior nos-

(g) De beata vita c. 15. (h) Rom. 8. [i] 2. Cor. 3.
 (k) Hebr. 2. (l) Ioan. 20. (m) Matth. 12. (n) Ioan. 15. (o) Ioan. 17. (p) Rom. 8.

286 CONSIDERATIO XVII.

citur, dummodò illibato corde servetur. (q) Si voluntati servitium accomodes, non te famulum Dei invenies esse, sed filium. (r) Magnus honor, Domine, magna gloria, tibi servire, & omnia propter te contemnere. Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti. Invenient suavissimam Spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo, omnem carnalem abjecerint delectationem. Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, & omnem mundanam neglexerint curam. O grata & jucunda Dei servitus, quâ homo veraciter efficitur liber & sanctus! O amplectendum, & semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, & gaudium acquiritur, sine fine mansurum! (s) Sobrii igitur sitis aliquando, & excitemini, & cui nostrum debeamus servitium, intelligamus: ejusque dumtaxat regnum desideremus, clamemus, præterita defleamus tempora, quibus mammonæ servivimus, cujus gravi & intolerabili

(q) Laur. Justin fasc. amor. c. 17. (r) Valerian. bom. 3. (s) Kemp. de Imit. l. 3. c. 10.

JUGUM CHRISTI SUAVE. 287

jugo abjecto, Christi jugum & leve
& suave subeamus. Nónne summæ
perfectò dementiæ est, tam leve, tam
gratum imperium, & tantis redundans
bonis, ut ingrato & fœdissimo servias
tyranno, contemnere? (t) Nam ne-
gotia sæculi & actus carnis, domus est
servitutis: sicut è contrario relinque-
re sæcularia, & secundùm Deum vi-
vere, domus est libertatis. (u) Atten-
damus ergo nos, Fratres; educti sumus
de Ægypto, ubi diabolo tanquam Pha-
raoni serviebamus, ubi lutea opera in
terrenis desideriiis agebamus, & in eis
multum laborabamus. Etenim nobis
Christus quasi lateres facientibus cla-
mavit: Venite ad me omnes, qui la-
boratis &c. (x) Nolite jugum audien-
tes pertimescere, suavitatis enim exi-
miæ plenum est. Neque metuatis,
etiamsi onus dixerim, leve enim est.....
Omni alacritate animi jugum hoc sub-
eas; & tunc quàm suave sit, facilè cog-
nosces. Nec enim teret cervicem tuam,
sed ornatûs gratia imponitur: & ut
discas ordine ad regiam viam proce-

(t) Chrysof. in Evang. Io. ho. 7. [u] Origen. in
Exod. hom. 18. (x) Aug. tr. 28. in Evang. Io.

dere, & præcipitia utrimque vitare, ac
facile per angustam viam lætus ince-
dere. Quoniam ergo tot tantaque bo-
na hoc jugum præbet, quoniam tantâ
securitate vallatum est, quoniam tanto
gaudio replet: omni curâ, studio, ope-
râque ipsum trahamus, ut & hîc re-
quiem animarum inveniamus, & fu-
turâ beatitudine potiamur. (y)

III. Sed quomodo, inquires, leve hoc
onus, cùm dicatur: Nisi quis odio ha-
buerit patrem ac matrem: &, nisi
quis tollat crucem suam, & sequatur
me; non est me dignus: &, nisi quis
omnibus rebus suis renuntiaverit, non
potest meus esse discipulus: cùm ju-
beat ipsam quoque animam esse tra-
dendam (Luc. 14.) Quomodo, in-
quam, leve est? Doceat te Paulus di-
cens: Quis nos separabit à charitate
Christi? tribulatio, an angustia, an per-
secutio, an fames, an nuditas, an peri-
culum, an gladius? Et, quoniam non
sunt condignæ passiones præsentis hu-
jus temporis ad gloriam quæ revela-
bitur erga nos (Rom. 8.) Doceant te
illi, qui à synagogis Judæorum post
mille

(y) Chrysost. in Matth. hom. 39.

JUGUM CHRISTI SUAVE. 289

mille flagella ac verbera, summo gaudio affecti redibant, quia videlicet digni sunt inventi qui pro Christi nomine contumeliam paterentur (Act. 5.)

Quòd si adhuc, jugum ac onus audiendo, formidas nimium, atque perhorrescis, non naturæ rerum hujusmodi timorem, sed ignaviæ totum attribuas. (a) Servis enim Dei omnia

possibilia sunt: nam si quidam quòd hominum servi sint, in rebus ipsorum non parum possunt, dominantur, & disponunt; multò magis servi Dei.

(b) Audi ex his Apostolum Gentium. Omnia possum in eo qui me confortat. (c) Placeo mihi in infirmitatibus, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo. Cùm enim infirmor, tunc potens sum.

(d) Superabundo gaudio in omni tribulatione nostrâ. (e) In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter &c. (f) At vide etiam luculentius, quàm jugum istud eidem

N

(a) Chrysof. in Matth. hom. 39. (b) Idem in Ephes. hom. 8. (c) Philip. 4. (d) 2. Cor. 12. (e) Ib. 7. (f) Ib. 11.

290 CONSIDERATIO XVII.

suave sit & leve : ipsum adedè elevat usque ad tertium cœlum. Et scio, inquit, hujusmodi hominem (sive in corpore, sive extra corpus, nescio : Deus scit) quoniam raptus est in paradîsum : & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. (g) Eodem suavi Christi iugo sublatus, & velut alatus, magnus ille Indiarum Apostolus Franciscus Xaverius, quas regiones, qua maria non pervolavit? semper intrepidus ac indefessus, periculis, laboribus, mortibus quibuscumque objectis semper superior, adedè ut exclamaret, Amplius Domine, amplius : tantâ interim superfundente se cœlesti lætitiâ, ut sæpius auditus sit, cùm diceret : Quæso, Domine, noli, si placet, noli tantâ me gaudiorum mole obruere in hac vita. Sat est, Domine, sat est. (h) S. Antoninus, ex celeberrimo Predicatorum Ordine, Archiepiscopus Florentinus, morti proximus eo gaudio perfundebatur, vt continere se non potuerit, quin in has voces erumperet : Servire Deo regnare est. (i) Nobilissima virgo & martyr Agatha, Quintiano Sicilia Prætori stultè exprobranti Christianam servitutem, sapientissimè respondit : (g) Ib. 12. (h) Tursell, in vita. (i) Turrian, le Fèvre 2. Maii.

JUGUM CHRISTI SUAVE. 291

Multò pretiosior est Christiana humilitas & servitus, regum opibus ac superbiâ. Blandina, inter savissimos pro Christi fide cruciatus, hoc unum repetebat, Christiana sum, Christiana sum. Inde omnis ejus fortitudo, inde lætitiæ perennis materies, inde gloriatio, aliorumque pariter & nomine & re Christi servorum. Hoc titulo suos insignit, nobilitat, & delinit Deus. Vade, inquit ad Nathan Prophetam, & loquere ad servum meum David. (k) Vbi Theodoretus, (l) Primum, inquit, eum deliniit appellatione servitutis: est autem summus honor, nominari servum Dei. De Iobo dixit Dominus ad satan: Numquid considerasti servum meum Job? (m) Et de Moyse, laudem omnem complexa Scriptura est hoc elegio: Mortuus est Moyses servus Domini. (n) Et quidem Nabuchodonosor hoc eodem nomine veneratus est tres illos sanctos viros, quos in medio ignis incolumes admiratur: nam accedens ad ostium fornacis ignis ardentis, ait: Sidrach, Misach, & Abdenago, servi Dei excelsi, egredimini, & venite. (o) Quem

N ij

(k) 2. Reg. 7. (l) Qu. 22. (m) Iob. 1. [n] Deuter. 34. (o) Dan. 3.

292 CONSIDERATIO XVII.

locum expendens Chrysostomus, (p) Non potuit, inquit, illis vox alia suavior esse quàm hæc ipsa. Nam non ita gavisi fuissent, si vel reges eos, vel orbis dominos vocasset, atque quod dixit, Servi Dei altissimi. Hinc David, ut se humiliter gloriosum prædicet, non Regis, sed servi Dei nomen adsciscit, ita Psalmum 35. inscribens: In finem, seruo Domini ipsi David. Similiter Apostoli, Petrus, Paulus, Iacobus, Iudas, epistolis suis hunc velut gloriosissimum doctrinæ suæ & vitæ titulum præfigunt, Servus JESU CHRISTI; æstimantes, ut scribit Didymus in titulum Epistolæ Iacobi, hanc appellationem supra regna totius mundi consistere. Gloriaris & tu isto titulo? vita & moribus comproba. Tunc gustabis & videbis, quoniam suavis est Dominus. Manna absconditum est, nomen novum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Non illud eruditio, sed unctio docet: nec scientia, sed conscientia comprehendit, ut scribit Bernardus; (q) qui gustarat, & præ suavitate dicebat, Fateor, non sustinui pondus diei & æstus; sed jugum suave & onus leve

(p) In Ephes. hom. 8. (q) De convers. ad Clericos 6. 21.

JUGUM CHRISTI SUAVE. 293

pro beneplacito patrisfamilias porto.
Opus meum vix unius est horæ : & ,
si plus , præ amore non sentio. (r)
Augustinus, ubi excusso tandem duro mun-
di jugo, suavi Christi servituti sese man-
cipavit, totus in gratias & letitiam effu-
sus, exclamat: Sed ubi erat tam anno-
so tempore, & de quo imo altoque
secreto evocatum est in momento li-
berum arbitrium meum, quo subde-
rem cervicem leni jugo tuo, & hu-
meros levi sarcinæ tuæ Christe IESU,
adjutor meus & redemptor meus?
Quam suave mihi subito factum est,
carere suavitatibus nugarum, & quas
amittere metus fuerat, jam dimittere
gaudium erat ! Ejiciebas enim eas à
me, vera tu & summa suavitas: eji-
ciebas, & intrabas pro eis, omni vo-
luptate dulcior, sed non carni & san-
guini; omni luce clarior, sed omni
secreto interior; omni honore subli-
mior, sed non sublimibus in se. Jam
liber erat animus meus à curis mor-
dacibus ambiendi & acquirendi, &
volutandi atque scalpendi scabiem li-
bidinum : & garriebam tibi claritati
meæ, & divitiis meis, & saluti meæ,

(r) Serm. 14. in Cant.

294 CO. XVII. JUG. CHR. SUAVE.
Domino Deo meo. (f) Mansuefecisti
jugo tuo cervicem meam. Et nunc
porto illud, & leve est mihi: quo-
niam sic promisisti & fecisti. Et ve-
rè sic erat, & nesciebam, quando id
subire metuebam. (t) Ita Augustinus;
cujus non dissimili animi sensu sic ad Christum
Dominum & Deum suum Gulielmus Abbas
S. Theodorici. (u) Jugum quidem tuum
suave, & onus leve imposuisti mihi:
& cum ostendis mihi servitutis tuæ
distantiam, & servitutis sæculi, blan-
dè & leniter me interrogas, utrum
melius sit, servire tibi Deo viventi,
an diis alienis? Ego manum impo-
nentis adoro, jugum deosculor, o-
nus amplector; & multum mihi suave
est, sub eo desudare. Multi enim &
multo tempore possederunt me do-
mini absque te (Isai. 26.) quorum
jugum non est suave, nec onus leve.
Tui juris esse cupio, tuum jugum re-
cognosco, & onus leve, quod suble-
vat, non premit. Sed ingrediens no-
vam servitutis tuæ disciplinam, videor
mihi videre coelos novos, & terram
novam; & ecce mihi nova facis omnia.

(f) L. 9. confess. c. 1. (t) L. 10. conf. c. 36.

(u) In Orat. seu meditat.